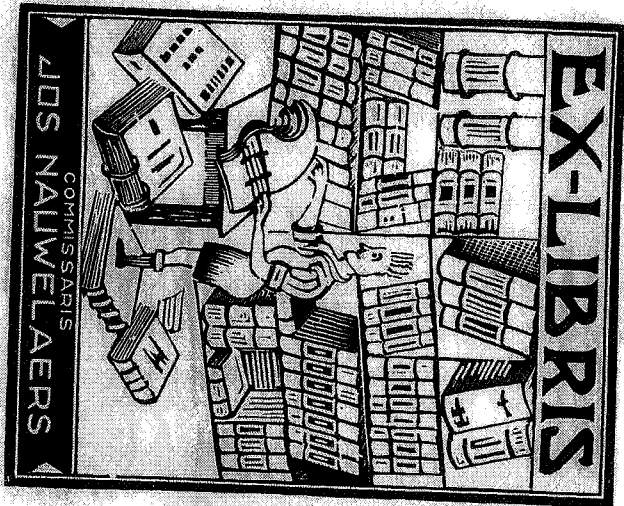

UITGEVER
JOS. VERMAUT
LANGESTEENSTRAAT, 26-28
KORTRIJK - 1925

Beatrijs
middeleeuwse sproke
voor school en bewicht
door
Iberman van Overbeke

Handwritten signature

250

4818019

8107

Beatris

San Jacinto College
Four Post Offices
San Antonio, TX
Honor Roll
11-X-26.

Beatrijs

Dramatisch verhaal der middeleeuwsche legende
volgens den tekst van het Raagsche handschrift

naar oude wijs

met aanpassing van oude wereldsche
en kerkelijke liederen

voor het tooneel bewerkt

in vijf handelingen met vóór- en naspel

door

Herman van Overbeke

OPDRACHT

*In aandenken aan mijn Moeder, die vroeg
mij leerde den dienst van Maria,
en in opdracht aan mijn kinderen, opdat zij
steeds mogen leven in de liefde van Maria,
is alle last en vreugde bij de bewerking van
dit spel gewijd aan de vereering van
Onse Vrouwe.*

TER INLEIDING

*Eene non ging uit den maagde-
lijken dienst van Maria en trok de
verleidelijke wereld in. Na twee-
maal zeven jaren kwam zij rouw-
moedig tot Maria weer en vond
ontferming bij de Moeder van
Barmhartigheid...*

**Aldus verluidd een ond verhaal dat van
eeuwen her in woord, in beeld en kleur
nog steeds wordt naverteld zoo vershil-
lend van taal als van zin. Onder deze vele
verdichtfels is de dietsche tale rijk aan een
zeer oude en zeer schoone sproke, die in
handschrift te 's Gravenhage wordt
bewaard en heet : Beatrijs. Deze sproke
werd in den jare dertien honderd vier en
zeventig nagelaten in het handschrift van
een kopist, die aldus in de volkstaal heeft
bewaard het wonder en schoon verhaal van
een vroom dichter, die buiten dit door het**

leven is heengegaan onbekend. Onder alle gelijkaardige legenden is Beatrix de schoonste, niet alleen om de eerbiedwaardigheid van haar ouderdom noch om de sierlijkheden in haar woordkunst maar vooral om het hoog bedied, dat de nederige dichter haar gaf waar hij ze heette te zijn :

... (een scone miracle...)

Die god sonder twivel toghede
Marien teren, diene soghede. »

In dezelfde geest van ootmoed, met dezelfde zin van eerbied voor Onse Vrouwe wil het oud verhaal hier omgezet zijn tot een mirakelspel naar oude wijs.

En hij die dit deed heeft enkel eraan zijn naam verleend ter verantwoordiging voor vergrijp aan de schoone historie en haar stichtelijke bediedenis.

H. v. O.

DRAMATIS PERSONAE

DE STEM VAN GOD
MARIA, MOEDER ENDE MAACD
TWEË ENGELËN, MARIA'S BODËN
DE JONGHELINC IN WITTËN GECEËFT
DE ABT
DE ABDISSE
DE NONNËN
BEATRIS
HAËR TWEË KINDERËN
DE JONGHELINC
DE WEDUWE
DE VARENDE CHESELLEN
DE DUVEL

TOONEELSCHIKKING

*Rechts : in een omheinde hoving binnenzicht
in de sakristij van een nonnenklooster.
Links : trapstoep en binnenzicht in het huis van
een arme weduwe.
In de diepte : tusschen klooster en huis van
de weduwe, zaal in een ridderstot,*

VOORSPÉL

*Van ergens ver uit een eendelijk, stil, afge-
legen klooster, groeit aan in den avond het
zachte geluid van het kleppen vóór het lof.*

Beatrijs

voor toneel bewerkt

Bibliad

De volgnummers naast de versregels zijn de volgnummers van het handschrift dat bewaard wordt te Den Haag. Aan deze nummers kan men nagaan hoe trouw dit « spel » bij de « sproke » blijft. Overigens helpen deze volgnummers ook bijvoorbeeld om, — niettegenstaande de hier aangebrachte verschuiving, wijziging en toevoering van verzen — in de « Beatrijs » uitgegeven in de reeks « Van Alle Tijden », door C. G. Kaakebeen, de hulprijke verklaring van woorden en wendingen te vinden, die den ouden tekst duidelijk maken.

H. v. O.

Seren komt aangroelenderwijs de voor- en tegenzang aanzuueven van kloosterzusters, die bij wijze van aanwag van het lof het antifoon aanheffen :

Regina Caeli laetare.

Alleluia.

Quia quem meruisti portare

Alleluia.

Resurrexit sicut dixit.

Alleluia.

Ora pro nobis Deum.

Alleluia.

V. Gande et laetare Virgo Maria,

Alleluia.

R. Quia resurrexit Dominus vere,

Alleluia.

De Abt.

- Van dichten comt mi cleine bate.
Die liede raden mi dat icht late
Ende minen sin niet en vertare.
Maer om die doghet van hare,
5 Die moeder ende maghet es leven,
Hebbic een scone miracle op heven,
Die god sonder twifel toghede
Marien teren, diene soghede.
Ic wille beghinnen van ere nonnen
10 Een ghedichte, god moet mi onnen,
Dat ic die poente moet wel geraken
Ende en goet ende daer af maken,
20 Die nonne was seer subtyl van zeden;
Men vint ghene noch heden,
Die haer ghelijct, ic wane,
Van zeden ende van ghedane.
Dat ic prisede hare lede,
25 Sonderlinghe haer scoenhede,
Dats een dinc dat niet en dochte.
Ic wille u segghen, van wat ambochte
Si plach te wesen langhen tijt;
Int cloester daer si droech abijit,
30 Costersse was si daer,
Dat seggie u al over waer:
Sine was lat no traghe,
No bi nachte no bi daghe.
Si was snel te haren werke:
Si plach te ludene in die kerke:

- 35 Si ghereide tlicht ende ornament
Ende dede op staen alt covent.
Dese ioffrouwe en was niet sonder
Der minnen, die groot wonder
Pleecht te werken achter lande.
- 40 Bi wilen conter af scande,
Quale, toren, wedermoet;
Bi wilen blicscap ende goet.
Den wisen maect si oec soe ries,
Dat hi moet bliuen int verlies,
Eest hem lieft ofte leet.
- 45 Si dwingt sulken, dat hine weet
Weder spreken ofte swighen,
Daer hi loen af waent ghecrighen.
Meneghe worpt si onder voet,
- 50 Die op staet, alst haer dunct goet.
Minne maect sulken milde,
Die liever sine ghiften hilde,
Dade hijt niet bider minnen rade.
Noch vintmen liede soe ghestade,
- 55 Wat si hebben, groot oft clene,
Dat hen die minne gheeft ghemene :
Walde, blicscap ende rouwe;
Selke minne hetic ghetrouwe.
In constu niet gheseggen als,
Hoe vele ghelux ende onghewals
- 60 Uter minnen beken ronnen.
Hier omme en darfmen niet veronnen
Der nonnen, dat si niet en conste ontgaen
Der minnen diese hilt ghevaen.

*Den geheelen duur der handeling is Beatrijs,
of zij die haar verrangt, in de sakristij aan-
wezig in de bestendige wake.*

ERSTE HANDEL

*Zoals bij benediktie met het Allerheiligste
geschiedt, gaat driemaal de huijrende zinde-
ring van kristalklinkend schelgerinkel.*

Beatrijs zit geknield in de sakristij en volgt met gebogen hoofde het lof in het onzichtbaar koor der kapel.

De benediktie wordt lang en traag uitgebeeld.

Beatrijs maakt een kruis en luidt aan het klokzeel driemaal drie ter begeleiding van haar medezusters, die in de kapel het kerkelijk officie besluiten met het loffied :

Ave Maria, gratia plena

Dominus tecum

Benedicta tu in mulieribus

Et benedictus fructus ventris tui, Jesus.

Sancta Maria, Mater Dei

Ora pro nobis, peccatoribus

Nunc et in hora mortis nostrae.

Amen.

Uit de kappel schuift een lange rei namen door de sakristij en verdwijnt binnen de omheinde hoofting naar het onzichtbaar konent.

Beatris, de rei sluitend, blijft in den tuin bij de paaschleliën in bloei.

Zij plukt leliën, streelt de bloemen in haar arm en drinkt haar frisschen geur.

De duvel duikt op.

Beatris ontwaakt uit haar bedwelmning.

Bij een kruis in een hoek van den kloostertuin klaagt

Beatris.

65 O die duvel altoes beghheert

Mi te become ende niet en cesseert

Dach ende nacht, spade ende vroe,

Hi doeter sine macht toe.

Met quaden listen, als hi wel conde,

70 Becordime met vleescheliker sonde,

Hets of ic mi sterven wane

God ic bidde u ende vermane

Dat ghime troeste dore u ghenaden.

In de verte zingt de klacht :

Ghequetst ben ic van binnen,

Duerwont mijn hert so seer,

Van uwer ganscher minnen

Ghequetst so lanc so meer.

Waer ic mi wend, waer ic mi keer,

Ic en can gherusten dach noch nachte

Waer ic mi wend, waer ic mi keer,

Ghi sijt alleen in mijn ghedachte.

Beatris in verzet tegen het verleidend bestoek van den kwade is in de sakristij vóór het Maria-beeld gekomen.

De duvel ligt aan de sakristij-deur op den loer.

Het donkeren valt in.

Varende Ghesellen houden stil bij het huis van de weduwe.

Met begeleiding van doedelzak en fifjer zingen zij om caritate.

Naer Oostland willen wij rijden,

Naer Oostland willen wij mee;

Al over die groene heiden,

Frisch over die heiden,

Daer is er een betere steê.

Als wij binnen Oostland komen

Al onder dat hooge huis fijn,

Daer worden wij binnen gelaten,

Frisch over die heiden

Zij heeten ons willekom zijn.

Ja, willekom moeten wij wezen,

Zeer willekom moeten wij zijn;

Daer zullen wij avond en morgen,

Frisch over die heiden,

Nog drinken den koelen wijn.

Wij drinken den wijn eruit de schalen,

En 't bier ook zoo veel ons belift;

Daer is het zoo vroolijk te leven

Frisch over die heiden,

Daer woont er mijn zoete lief.

De weduwe heeft de varende ghesellen kruik en kroes gereikt.

Beatris heeft met belagen het lied aanhoord, in verzet tegen zichzelf smeekt zij :

Beatris.

Moeder, ic ben soe verladen

75 Met starker minnen ende ghewont,

Dat weet hi, dient al es comt,

Dien niet en es verholent,

Dat mi die crantheit sal doen dolent;

Ic moet leiden een ander leven;

80 Dit abijt moetic beghaven.

De duvel is ongesprongen en weggeslopen.

De Varende Ghesellen hebben gedronken en verder reizend kloppen zij aan het kloosterpoortje.

Beatris komt voor.

Zij geeft brood en na aarzeling overhandigt zij ter sluik een brief, die zij onder haar borstkleed droeg.

De Varende Ghesellen geeven den brief aan een bode van het ridderslot en reizen heen.

Beatris zit uitgeput in de omheinde hoving.

De jongheinc krijgt den brief.

De Jongheinc.

Dit sende mi mine vriendinne.

90 Wat ben ic blide in minen sinne.

Die minne dwanc onse twee,

Dat wi dogheden menech wee.

Sint dat wi out waren .xij. iaer.

Ic come sekerlike daert!

Er klinkt het jacht- en minnelied op:

Willen wij 't haesken jagen door de hei?
 Ja, wij willen door de heide
 't Haesken jagen allebeide
 't Haesken willen wij jagen gaen.
 Deur, haesken, doodelik haesken, deur,
 Haesken, deur de hei!
 Willen wij 't haesken jagen door de hei?

Verschrift in de satiristij dijkend bidt en schreit

Beatris.

- 205 Maria, moeder, soete name,
 Nu en mach minen lichame
 Niet langher in dabijt gheduren.
 Ghi kint wel in allen uren
 Smenschen herte ende sijn wesen;
 210 Ic hebbe ghevast ende ghelesen
 Ende ghenomen discipline,
 Hets al om niet dat ic pine,
 Minne wortp mi onder voet,
 Dat ic der werelt dienen moet.
 215 Alsoe waertlike als ghi, here lieve,
 Wort ghehanghen tusschen .ij. dieve
 Ende aent cruce wort gherecket,
 Ende ghi lazarus verwecket,
 Daer hi lach inden grave doet,
 220 Soe moetti kinnen minen moet
 Ende mine mesdaet mi vergeven!
 Ic moet in swaren sonden sneven.

Het lied klinkt dichter bij.

't Haesken blij kwam geloopen door de hei,
 Onder 't groen geboomt gezeten
 Waren zij geheel vergeten
 Wat zij moesten jagen gaen.
 Deur, haesken, doodelijk haesken deur,
 Haesken, deur de hei!
 't Haesken blij kwam geloopen door de hei!

De Jongheinc is het klooster genaderd.

*Hij klautert over den muur.
 Doorheen de traliën van het venstertje naast de
 satiristideur herkent hij Beatris.
 Zij echter wijkt terug met afwerend gebaar.*

Het lied klinkt:

Het waren twee conincskinderen,
 Sy hadden malcander soo lief;
 Sy conden bijeen niet comen,
 Het water was veel te diep.
 Wat deed sy? Sy stac op drie keersen,
 Als savonds het dagelicht sanc:
 « Och liefste, swenter over! »
 Dat deet sconincs sone, was jonc.

Beatris is het venstertje genaderd:

Beatris.

Ay mi, aymlie mi es soe wee,
 Sprect ieghen mi een wort oft twee,
 Dat mi therte confortteert!
 Ic ben, die troest ane u begheert!

115 Der minnen strael steect mi int herte,
 Dat ic doghe grote smerte.
 In mach nemmermeer verhoghen,
 Lief, ghi en hebbet uut ghetoghen!

De Jonghelinc.

120 Ic ben soe bli van sinne
 Ghi wet, wel lieve vriendinne
 Dat wi langhe hebben ghedragen
 Minne al onsen daghen.
 Wi en hadden nye soe vele rusten,
 Dat wi ons eens ondercusten.
 125 Vrouwe venus, die godinne,
 Die dit brachte in onsen sinne,
 Moete god onse here verdoemen,
 Dat si twee soe scone bloemen
 Doet vervaluen ende bederven.
 130 Constic wel ane u verwerpen,
 Ende ghi dabiijt wout nederleggen
 Ende mi enen sekeren tijt seggen,
 Hoe ic u ute mochte leiden,
 Ic woude riden ende ghereiden
 135 Goede cleder diere van wullen :
 Ende die met bonten doen vullen :
 Mantel, roc ende sercoet.
 In begheve u te ghere moet.
 Met u willic mi aventueren
 140 Lief, leet, tsuete metten sueren.
 Utwercorne joncfrouwe,
 Nemt te pande mijn trouwe.

Beatris.

145 Die willic gherne van u ontfacen
 Ende met u soe verre gaen,
 Dat niemen en sal weten in dit covrent
 Werwaert dat wi sijn bewent
 Van tavont over .vijf. nachte
 Comt ende nemt mijns wachte
 Daer buten inden vergier,
 150 Onder enen eglentier.
 Wacht daer mijns, ic come uut
 Ende wille wesen uwe bruu,
 Te varen daer ghi begheert;
 En si dat mi siecheit deert
 155 Ocht saken, die mi sijn te swaer,
 Ic come sekerlike daer,
 Ende ic begheert van u sere,
 Dat ghi daer comt, lieve ionchere.

Een oude horigie laat traag haar twaalf
middernachtslagen zinderen.

Beatrijs en de Jonghelinc ontwaken uit hun
droom.

Beatrijs luidt de klok.

De Jonghelinc sluipt heen.

De nonnenrei schuift door de sakristij de
kapel binnen.

Stijgt op het antifoon :

Salve, Regina, mater misericordiae :

Vita, dulcedo, et spes nostra, salve.

Ad te clamamus, exules, filii Hevae.

*Ad te suspiramus, gementes et flentes in hac lacrima-
rum valle.*

*Eia ergo, Advocata nostra, illos tuos misericordes
oculos ad nos converte.*

*Ei Jesum, benedictum fructum ventris tui, nobis post
hoc exsiliū ostende.*

O clemens :

O pia :

O dulcis Virgo Maria.

V. Ora pro nobis, sancta Dei Genitrix.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

TWEDE HANDEL

*Beatrijs luidt de klok.
In het onzichtbaar koor der kapel zingen de
nonnen : Ave Maria.*

*De nonnenrei schuift door de sakristij naar
het konvent.*

Het lied klinkt dichter en dichter :

Haesken vrij blijf maar spelen door de heil
'i Jaegerken dat zit gevangen
Door haer schoone roode wangen
'i Meisken wilde hij jagen gaen.
Deur, haesken, doodelijk haesken, deur,
Haesken, deur de heil!
Haesken vrij, blijf maar spelen door de heil

Beatrijs, in wanhoop.

230 Maria ic bidde onversaghet.
Nach ende dach hebbe ic u geclaghet
Ontfermelike mijn vernoy

237 Ic werde mijns sins te male quijt,
Blivic langher in dit abijt!
Die slotele vander sacristen
Hanghe ic voer dit beelde marien;

Ofnense te priemtide sochte,
Dat mense best daer vinden mochte.
Hets wel recht in alder tijt,
Wie vore marien beelde lijft,

245 Dat hi sijn oghen derwaert sla
Ende segge « ave », eer hi ga.

*De Jonghelinc is tot aan den eglentier gekomen, al-
waar hij uitrijkt naar de verwachte.*

*De oude horlogie laat haar twaalf middernacht-
slagen zinderen.*

*Beatrijs verlaat de sakristij en komt naar den eglentier
bij den Jonghelinc.*

Hierbij en gedurende heel het verloop van deze handel gaat op en zwelt aan het lied :

Heer Halewijn sanc een liedekijn;

Al wie dat hoorde, wou bi hem sijn.

En dat vernam eens conincs kint,

Die van haer ouders so werd bemint.

Si ginc al voor haer vader stean :

« Och vader, mag ic naer Halewijn gaen? »

« O neen, mijn dochter, neen gi niet;

Die derwaert gaen en keeren niet. »

Si ginc al voor haer moeder staen :

« Och moeder, mag ic naer Halewijn gaen? »

« O neen, mijn dochter, neen gi niet;

Die derwaert gaen en keeren niet. »

Si ginc al voor haer suster staen :

« Och suster, mag ic naer Halewijn gaen? »

« Och neen, mijn suster, neen gi niet;

Die derwaert gaen en keeren niet. »

Si ginc al voor haer broeder staen :

« Och broeder, mag ic naer Halewijn gaen? »

« t Is mi al eens waer dat gi gaet,

Als gi u eer maer wel bewaert

En gi u croon maer recht en draegt. »

Si is al op haer camer gegaen;

Si deet haer beste kleedren aen.

Wat deed si aen haren lijve?

Een hendeken fjnder als zijde.

Wat deed si aen haer schoon korslijf?

Van gouden banden stond het stijf.

Wat deed si aen haren rooden roc?

Van steke tot steke een gouden crop.

Wat deed si aen haren keirle?

Van steke tot steke een perle.

Wat deed si aen haer schoon blond haer?

Een crone van goude en die woeg swaer.

Heer Halewijn sanc een liedekijn :

Al wie dat hoorde, wou bi hem sijn.

De Jonghelinc.

Vercorne lief, en verveert u niet,

Hets u vrient, dat ghi hier siet.

Beatris.

Nu dat wi comen te samen,

260 Ic beginne mijner te scamen,

Om dat ic in enen pels sta,

Bloets hoeft ende barvoet ga.

De Jonghelinc.

Ioffrouwe, wel scone lichame,

U soe waren bat bequame

265 Scone ghewaden ende goede cleder.

Hebter mi om niet te leder,

- Ic salse u gheven sciene.
 Hier comen wi onder den eglentiere,
 Ende alles wat ghi behoeft,
 270 Des geef ic u wel ghenoech.
 Ic gheve u cleder twee paer,
 Ende ic wane al over waer,
 275 Verorne lief, dit hemelblau
 Staet u bat dan dede dit grau.
 Tiech dese cousen ane,
 Ende twee scoen cordewane,
 Ghi sult si sconer vinden
 280 Dan scoen die ghi moet binden.
 Ic cochte blau ende scaerlaken.
 Daer ic af dede maken
 170 Mantele ende caproen groet
 Ende roc ende sorcoet
 Ende na recht ghevoedert wel.
 Niemen en sach beter vel
 Onder vrouwen cledere draghen.
 Si prysdent alle diet saghē.
 175 Messe, gordele ende almoniere
 Cochtic u goet ende diere;
 Huyen, vingherline van goude
 Ende chierheit meneschfoude.
 Om al die chierheit dede ic proeven,
 130 Die eneger brunt soude behoeven.
Beatrijs is in weelde gekleed.

De Jonghelinc.

Ic draghe met mi .v.° pont
 Ende varen wi in desen stont

- Hemelike buten der stede.
 Al die scoenheid voeren wi mede.
Beatrijs.
 Ic ducht, mi die vaert sal rouwen :
 Die werelt hout soe cleine trouwe,
 Al hebbic mi ghekeert daeran;
 Si slacht den losen coman,
 305 Die vingherline van formine
 Vercoept voer guldine.
De Jonghelinc.
 Ay, wat segdi, suverlike,
 Ocht ic u emmermeer beswike,
 Soe moete mi god scinden !
 310 Waer dat wi ons bewinden,
 In scede van u te ghere noet,
 Ons en scede die bitter doet !
 Hoe mach u aen mi twien ?
 Gi en hebt aen mi niet versien,
 315 Dat ic u fel was ofte loes.
 Sint dat ic u ierst vercoes,
 En haddic niet in minen sinne
 Chedaen een keyserinne.
 Op dat ic haers werdtech ware,
 320 Lief, en liete u niet om harel
 Des moghedi seker wesen.
 Ic vore met ons ute ghelesen
 .V.° pont wit selverijn,
 Daer seldi, lief, vrouwe af sijn.
 325 Al varen wi in vremde lande,
 Wine derven verteren ghene pande.

Hij kust haar.

- 285 Als ic u cusse aen uwen mont
 Mi es of in dees scoenen stont
 Over gansch die wide aerde,
 Dat die dach verlaerde.
 Het begint te lichtene int oest.

Beatris.

- 295 Here mijn god, alder werelt troest,
 Nu moeti ons bewaren,
 Ic sie den dach verklaren.

Een non, die ter vervanging van zuster Beatris onder de gedaante van deze in de sakristij is verschenen, klept de metten.

Beatris.

- Warc met u niet comen uut,
 Ic soude prime hebben ghelut,
 Als ic wilen was ghewone
 300 Inden cloester van religione.

De Jonghelinc.

- 330 Hier comen wi in een foreest
 Hoert die voghele hebben feest.
 Sie maken soe groet ghescal,
 Dat ment hoert over al.
 Eic singt na der naturen sine.
 Hier staen oec scone bloemkine.
 335 Rike ende blide van coleuren,
 Die scone sijn ende suete gheuren.

- Die locht es clær ende scone.
 Hier staen vele rechte bome
 Die ghelovert sijn seer rike.
 342 Waert u ghevoech, lief, suverlike,
 Wi souden samen suete bloemen lesen
 Het dunct mi hier scone wesen.
 345 Laet ons spelen der minnen spel.

Beatris.

- Wat segdi, dorper fel,
 Soudic wesen op tfelt,
 Ghelijc enen wive die wint ghelt
 350 Dorperlijc met haren lichame,
 Seker soe haddic cleine scame!
 Dit en ware u niet ghesciet,
 Waerdi van dorpers aerde nielt!
 Ic mach mi bedinken onsochte.
 Godsat hebdi diet sochte!
 355 Swighet meer deser talen
 Ende hoert die voghele inden dalen,
 Hoe si singhen ende hem verwroyen.
 Die tijt zal u te min vernoyen,
 Ic hebs in mijn herte toren,
 Dat ghijt mi heden leit te voren.

De Jonghelinc.

- Vercorne lief, en belghet u niet,
 Het dede venus, diet mi riet.
 God gheve mi scande ende plaghe,
 Ochtics u emmermeer ghewaghe.

Beatris.

- Vercorn vrient ic vergheeft u dan,
370 Ghi sijt mijn troest voer alle man
Die leven onder den trone.
Al levede Absolon die scone
Ende ic des wel seker ware
Met hem te levne .M. iare
375 In weelden ende in rusten,
In liets mi niet ghecusten.
Lief, ic hebbe u soe vercoren,
Men mocht mi dat niet legghen voren,
Dat ic uwes soude vergheten.
380 Waric in hemelrike gheseten
Ende ghi hier in ertrike,
Ic quame tot u sekerlike!
Ay god, latet onghewroken
385 Dat is dultlic hebbe ghesproken!
Die minste bliscap in hemelrike
En es hier ghere vrouwen ghelike;
Daer es die minste soe volmaect,
Datter zielen niet en smaect
Dan gode te minnen sonder inde.
390 Al erdsche dinc es ellinde,
Si en doeghet niet een haer
Ieghen die minste die es daer.
Diere om pinen die sijn vroet,
Al eest dat ic dolen moet
395 Ende mi te groten sonden keren
Dore u, lieve scone ionchere.

*De Jonghelinc vangt Beatris in zijn armen op.
Hij kust haar.*

*Beatris en de Jonghelinc verdwijnen in de
zaal van het ridderslot.*

*Een lange rei nommen schuift door de sakristij
naar het onzichtbaar koor der kapel.*

*De Heer Halewijn — melodij klinkt hoog en
luid als een van verre aangroeiende verleiding.*

*De non, die Beatris verwangt, volgt geknield
in de sakristij het officie in de kapel.*

De zusters zingen : Salve Regina.

DERDE HANDEL

*De non die Beatrijs vervangt luidt de klok.
In het onzichtbaar koor der kapel zingen de
nonnen : Ave Maria.*

*Ver hoorngeschal weergalmt als weeklacht
in nood.
De rei van nonnen schuift door de sakristij
naar het konwent.*

*In de ridderzaal zit Beatrix met hare twee kinderen.
Zij kijkt ten allen kante uit in bange verwachting.*

Beatrix.

Ay mi, hets mi comen soe,
Dat ic duchte spade ende vroe.

*De Jonghelinc, als een die van lange dolen weer-
keert, komt lusteloos thuis.*

Beatrix.

435 Ic ben in vele doghens bleven :
Mi docht ghi had mi beghen.

De Jonghelinc.

405 Bleven wi hier niet der iaren seven
Ende waren in verweenden leven
Met gheuechten van lichamen,
Ende wonnen ij. kinder tsamen ?

Beatrix.

Maer nu die iaren sijn gekeert
410 Ende al die penninghen verteert,
Moesten wi teren vanden pande,
Die wi brachten uten lande,
Cleder, scoenheit ende paerde
Vercochten wi te halver warde
415 Ende brochtent al over saen.

De Jonghelinc.

Ic en weet niet wat bestaen.

Beatrix.

Ic en can oec ghenen roc spinnen,
Daer ic met mochte winnen.
Die tijt es inden lande diere
420 Van spisen, van wine ende van biere
Ende van al datmen eten mochte.
Dies maect mi te moede onsochte;

De Jonghelinc.

Is sterve liever vele doet,
Dan ic hadde ghebeden broet.

Beatrix.

425 Die aermoede maect een ghesceet
Tusschen ons beiden.

De Jonghelinc, verijdert zich.

Mi es soe leet.

Beatrix.

Aen u man ghebract dierste trouwel
Laet mi niet hier in groten rouwe?
En vaer niet ten uwen lande ghinder.
Gedenke ons twee scone kinder.

*De Jonghelinc is heengegaan.
Met haar kinderen buiten het slot*

Beatrix.

Maria moeder, onse Vrouwe,

Mi es ellende ende rouwe,
440 Bidt vore mi ende mine .ij. jonghere,
Dat wi niet en sterven van honghere
Wat salic doen, elendech wijff!

Ic moet beide, ziele ende lijf,
Bevlecken met sondeghen daden.
445 Maria, vrouwe, staet mi in staden!
Al constic enen roc spinnen,

In mochter niet met winnen
In twee weken een broet.
Ic moet gaen dorden noet
450 Buten der stat op tfelt
Ende winnen met minen lichame ghelt,
Daer ic met mach copen spise.
In mach in ghere wise
Mijn kinder niet beghaven.

Beatrix gaat op den dompel.